

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

**ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 6. ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

**Освітньої програми
на здобуття освітнього ступеню:
за спеціальністю:
галузі знань:**

Дошкільна освіта
бакалавр
012 Дошкільна освіта
01 Освіта / Педагогіка

Робоча програма: Загальна педагогіка галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка
Спеціальність: 012 Дошкільна освіта

Розробник: д. пед.н., проф. Марчук О. О.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки
(Протокол №1 від 27 серпня 2021 року)

Завідувачка кафедри проф. Мельничук Л. Б.
(підпис)

Дата 27 серпня 2021 року

Схвалено навчально-методичною комісією педагогічного факультету
(Протокол №1 від 27 серпня 2021 р.)

Голова навчально-методичної комісії доц. Соїко І. М.
(підпис)

Гарант освітньо-професійної програми Дошкільна освіта доц. Пагута Т. І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
<p>Кількість кредитів– 3</p> <p>Загальна кількість годин (денна/ заочна форми навчання) – 90/90</p> <p>Кількість змістових модулів – 3</p>	<p>Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)</p> <p>Галузь знань: 01 Освіта / Бакалавр</p> <p>Спеціальність: 012 Дошкільна освіта</p>	Нормативна	
		Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
		1-й	1-й
		Лекції	
		год. 20	год. 6
		Практичні, семінарські	
		год. 10	год. 4
		Самостійна робота	
		год. 60	год. 80
		Індивідуальні завдання:	
Вид контролю 1-й семестр: екзамен			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Загальна педагогіка» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 012 «Дошкільна освіта» галузі знань 01 «Освіта».

Мета - забезпечення знань майбутніх фахівців з галузі дошкільної освіти про основні категорії педагогіки, історію педагогіки, специфіку організації навчально-виховного процесу в закладах освіти, систему освіти України, методи, форми та прийоми навчання та виховання дітей та підлітків, їх оцінювання та участь психологів у цьому процесі.

Завдання:

- досягти засвоєння студентами теоретико-методологічних підходів до вивчення предмета, основних понять і категорій педагогіки;
- ознайомити з методами педагогічних досліджень і сформувати в студентів уміння користуватися цими методами у своїй практичній діяльності;
- сформувати у студентів розуміння понять: «сутність та структура процесу навчання», «принципи та закономірності процесу навчання», «методи» і «засоби навчання», «форми організації навчання»;
- розкрити суть понять: «виховання», «самовиховання», «сутність процесу виховання», «закономірності та принципи процесу виховання»;
- засвоїти основні поняття: «зміст освіти», «загальна, політехнічна та професійна освіта», «навчальні плани, програма, підручник»;
- дати поняття про класифікацію методів виховання; колектив, стадії розвитку колективу;
- ознайомити студентів з основними напрямками виховання;
- навчити студентів планувати виховну роботу класного керівника, організовувати планування роботи у дитячому колективі;
- ознайомити студентів з виховними можливостями сім'ї у вихованні дітей.

Під час лекційних та практичних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти, майбутні вихователі набувають таких програмних компетентностей: ЗК (загальні компетентності), ФК (фахові компетентності).

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набутого освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Результати навчання за дисципліною

ПР 01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР 02. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

1. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки

Тема 1. Предмет і завдання педагогіки.

Предмет педагогіки, її категорії (виховання, навчання, освіта).

Система педагогічних наук: загальна педагогіка (загальні основи педагогіки, теорія навчання, теорія виховання, теорія управління), вікова педагогіка (дошкільна, педагогіка школи, педагогіка дорослих), корекційна педагогіка (сурдопедагогіка, тифлопедагогіка, олігофренопедагогіка, логопедія, виправно-трудова педагогіка), галузеві педагогіки (спортивна, військова, вищої школи та ін.), історія педагогіки, порівняльна педагогіка, соціальна педагогіка (агогіка, герогіка, андрагогіка, віктимологія), духовна педагогіка, козацька педагогіка, педагогіка народного календаря, родинна педагогіка, предметні методики. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Завдання сучасної педагогіки. Напрями і течії зарубіжної педагогіки (філософська, психолого-педагогічна, соціальна). Методи науково-педагогічного дослідження.

Тема 2. Розвиток і формування особистості.

Загальне поняття про розвиток і формування особистості. Людина як єдність трьох компонентів – анатоμο-фізіологічного, психічного і соціального. Рушійні сили і закономірності розвитку. Вплив середовища (природного та соціального) на розвиток особистості. Вплив спадковості на розвиток особистості. Вплив діяльності на розвиток особистості. Формування людини як особистості та його види – стихійне, цілеспрямоване, самоформування. Акселерація та ретардація. Зарубіжні концепції розвитку особистості.

Змістовий модуль 2. Теорія навчання (дидактика)

Тема 3. Суть процесу навчання.

Навчання як вид пізнавальної діяльності учнів. Суть процесу навчання, його методологічна основа. Рушійні сили навчального процесу. Функції навчання. Основні етапи засвоєння знань: сприймання, усвідомлення й осмислення, закріплення, застосування. Їх взаємозв'язок. Типи навчання. Мотивація навчальної діяльності учнів. Закономірності навчання, їх характеристика. Поняття про принципи навчання як категорію дидактики. Принцип і правило. Класичні принципи навчання: виховуючий характер навчання, науковість у навчанні, систематичність і послідовність, наочність, міцність знань, доступність навчання, врахування вікових та індивідуальних особливостей, диференційований підхід.

Тема 4. Методи навчання.

Суть методів навчання. Функції методів навчання. Різні підходи до класифікації методів навчання. Методи навчання за джерелом отримання знань (словесні, наочні, практичні). Методи навчання за характером логіки пізнання (репродуктивний, пояснювально-ілюстрований, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький). Методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності (аналіз, синтез, індукція, дедукція). Методи контролю за навчальною діяльністю учнів (усний, письмовий, тестовий, графічний, програмований). Вибір методів навчання. Засоби навчання: статичні, динамічні.

Тема 5. Організаційні форми навчання.

Форми організації навчання, їх становлення. Класно-урочна система навчання в її історичному розвитку. Урок як основна форма організації навчання учнів. Вимоги до сучасного уроку в школі. Типи уроків, їх структура. Підготовка вчителя до уроку. Аналіз уроку. Позаурочні форми навчання. Заняття як основна форма навчання дітей дошкільного віку. Типи занять. Підготовка вихователя до заняття.

Тема 6. Зміст освіти.

Суть і завдання змісту освіти. Основні принципи реформування змісту освіти: гуманітаризація, інтеграція, диференціація. Концепції освіти. Види освіти: загальна, політехнічна, професійна. Рівні освіти. Документи, в яких реалізується зміст освіти в школі: навчальний план, навчальна програма, навчальні підручники. Навчальний план: загальна характеристика документа, структура, компоненти, поетапність формування (базовий, типовий, робочий), види. Навчальна програма: структура, принципи побудови, вимоги. Навчальний підручник: структура, функції, вимоги.

Змістовий модуль 3. Теорія виховання

Тема 7. Суть процесу виховання.

Загальне поняття про процес виховання. Рушійні сили виховного процесу. Компоненти виховного процесу. Закономірності і принципи виховання. Характеристика закономірностей виховання. Основні принципи виховання та їх характеристика. Поняття про методи виховання. Класифікація методів виховання. Методи формування свідомості особистості. Методи формування поведінки та діяльності особистості. Методи стимулювання поведінки та діяльності. Методи самовиховання. Умови оптимального вибору і ефективного застосування методів виховання.

Тема 8. Зміст процесу виховання.

Зміст морального виховання. Мета, завдання та принципи морального виховання. Основні напрями морального виховання. Форми та методи реалізації морального виховання. Народна педагогіка про моральне виховання. Суть та завдання естетичного виховання. Принципи та система естетичного виховання школярів. Шляхи та засоби естетичного виховання. Народна педагогіка про естетичне виховання.

Тема 9. Зміст процесу виховання.

Суть та завдання фізичного виховання. Засоби фізичного виховання. Форми та методи фізичного виховання. Народна педагогіка про фізичне виховання. Суть та завдання трудового виховання. Види праці. Профорієнтаційна робота. Роль народної педагогіки про трудове виховання.

Тема 10. Основи управління загальноосвітнім навчальним закладом.

Теоретичні засади управління системою освіти. Основні функції управління. Методична робота та атестація педагогічних працівників. Особливості проведення педради. Ведення ділової документації в закладах освіти.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьог	у тому числі					усьог	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки												
Тема 1. Предмет і завдання педагогіки.	9	2	2			5	9	2	2			7
Тема 2. Розвиток і формування особистості.	9	2	2			5	9	2				7
Змістовий модуль 2. Теорія навчання (дидактика)												
Тема 3. Суть процесу навчання.	9	2	2			5	9	2				7
Тема 4. Методи навчання.	9	2	2			5	9					9
Тема 5. Організаційні форми навчання.	9	2				7	9					9
Тема 6. Зміст освіти.	9	2				7	9					9
Змістовий модуль 2. Теорія виховання												

Тема 7. Суть процесу виховання	9	2				7	9					9
Тема 8. Зміст процесу виховання	9	2	2			7	9		2			7
Тема 9. Зміст процесу виховання	9	2				5	9					9
Тема 10. Основи управління загальноосвітнім навчальним закладом.	9	2				7	9					9
Усього годин	90	20	10			60	90	6	4			80

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Предмет і завдання педагогіки.	2
2	Тема 2. Розвиток і формування особистості.	2
3	Тема 3. Суть процесу навчання.	2
4	Тема 4. Методи навчання.	2
5	Тема 5. Зміст процесу виховання	2/2
	Разом	10/2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Предмет і завдання педагогіки.	5/7
2	Тема 2. Розвиток і формування особистості.	5/5
3	Тема 3. Суть процесу навчання.	5/7
4	Тема 4. Методи навчання.	5/9
5	Тема 5. Організаційні форми навчання.	7/9
6	Тема 6. Зміст освіти	7/9
7	Тема 7. Суть процесу виховання	7/9
8	Тема 8. Зміст процесу виховання	7/7
9	Тема 9. Зміст процесу виховання	5/9
10	Тема 10. Основи управління загальноосвітнім навчальним закладом.	7/9
	Разом	60/80

7. Завдання для опрацювання тем дисципліни

№ з/п	Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки					
1	Тема 1. Предмет	Вивчення лекційного	Реферативні	Основна 1,	6

	і завдання педагогіки.	матеріалу, виконання завдань практичного заняття №1	повідомлення, структурно-логічна схема, виконання тестових завдань	10, 25. Допоміжна 3, 6.	
2	Тема 2. Розвиток і формування особистості.	Вивчення лекційного матеріалу, опрацювання завдань практичного №2	Усне опитування, перевірка підібраних ситуацій, виконання тестових завдань	Основна 4, 23, 33. Допоміжна 4, 7.	6
Змістовий модуль 2. Теорія навчання (дидактика)					
3	Тема 3. Суть процесу навчання.	Вивчення лекційного матеріалу, опрацювання завдань практичного №3	Реферативні повідомлення, виконання тестових завдань	Основна 1, 10, 25. Допоміжна 3, 6.	6
4	Тема 4. Методи навчання.	Вивчення лекційного матеріалу, опрацювання завдань практичного №4	Складені розповіді, виконання тестових завдань	Основна 3, 5, 6, 28, 40. Допоміжна 3, 5.	6
5	Тема 5. Організаційні форми навчання.	Вивчення лекційного матеріалу, опрацювання завдань практичного №5	Конспект заняття, виконання тестових завдань	Основна 1, 10, 25. Допоміжна 3, 6.	6
6	Тема 6. Зміст освіти	Вивчення лекційного матеріалу, опрацювання завдань практичного №6	Аналіз шкільного підручника, розклад занять, виконання тестових завдань	Основна 1, 10, 25. Допоміжна 3, 6.	6
Змістовий модуль 3. Теорія виховання					
7	Тема 7. Суть процесу виховання	Вивчення лекційного матеріалу, опрацювання завдань практичного №7	Есе, анкета, виконання тестових завдань	Основна 17, 18, 19, 30, 32, 52. Допоміжна 3, 8, 9.	6
8	Тема 8. Зміст процесу виховання	Вивчення лекційного матеріалу, опрацювання завдань практичного №8	Есе, конспект виховного заходу, виконання тестових завдань	Основна 1, 10, 25. Допоміжна 3, 6.	6
9	Тема 9. Зміст	Вивчення лекційного	Реферативне	Основна 1,	6

	процесу виховання	матеріалу, опрацювання завдань практичного №9	повідомлення, виконання тестових завдань	10, 25. Допоміжна 3, 6.	
10	Тема 10. Основи управління загальноосвітнім навчальним закладом.	Вивчення лекційного матеріалу, опрацювання завдань практичного №10	План роботи закладу на рік, виконання тестових завдань	Основна 1, 10, 25. Допоміжна 3, 6.	6
	Разом				60

8. Індивідуальні завдання 20 балів

Тема 1. Предмет і завдання педагогіки -2

1. Підготувати реферативні повідомлення про педагогічний внесок вітчизняних і зарубіжних педагогів у розвиток педагогіки як науки.
  - Історичні витоки української педагогіки.
  - К.Д.Ушинський – видатний український педагог.
  - Педагогічна діяльність А.С.Макаренка.
  - Видатний український педагог В.О.Сухомлинський.
  - Основоположник дидактики Я.А.Коменський.
  - Педагогічні ідеї Д.Локка.
  - Педагогічні погляди Ж.- Ж.Руссо.
  - Педагогічні погляди К.Гельвеція та Д.Дідро.
  - Педагогічна діяльність та ідеї Й.Г.Песталоцці.
  - Теорія навчання і виховання Й.Гербарта.
  - Дидактика Ф.Дістерверга.
  - Педагогіка Д.Дьюї.
2. Скласти структурно-логічну схему «Зв'язок педагогіки з іншими науками».

Тема 2. Розвиток і формування особистості- 2

1. Із періодичної преси дібрати приклади впливу середовища, спадковості, діяльності на розвиток особистості.

Тема 3. Суть процесу навчання - 2

1. Підготувати реферативні повідомлення (за вибором) на теми:
  - Застосування проблемного навчання в шкільній освіті
  - Роль пояснювально-ілюстративного типу навчання в школі
  - Особистісно орієнтоване навчання – оновлена парадигма освіти

Тема 4. Методи навчання - 2

1. Скласти розповіді (описова, художня, науково-популярна)

Тема 5. Організаційні форми навчання - 2

1. Підготувати конспект заняття із наочністю до шкільного предмету з обраної теми (предмет і тема заняття за вибором).

Тема 6. Зміст освіти - 2

1. Зробити аналіз шкільного навчального підручника (підручник за вибором).
2. Скласти розклад занять на тиждень для будь якого класу.

Тема 7. Суть процесу виховання - 2

1. Підготувати есе «Ідеал людини – міф, чи реальність».
2. Розробити анкету по визначенню рівнів вихованості особистості

Тема 8. Зміст виховання - 2

1. Підготувати конспект заходу на тему «Бережи природу рідного краю».

2. Підготувати есе на теми (за вибором): «Роль естетичного виховання у формуванні особистості», «Система естетичного виховання В.О.Сухомлинського».

Тема 9. Зміст виховання - 2

1. Підготувати повідомлення на тему: «Роль праці в розвитку особистості», «Система фізичного в сім'ї Нікітіних», «Система фізичного виховання В.О.Сухомлинського», «Система фізичного виховання Макаренка».

Тема 10. Основи управління ЗНЗ - 2

1. Скласти план роботи закладу на рік.

9. Методи навчання і прийоми навчання

I. Організація, самоорганізація та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

- за джерелом передання і сприймання навчальної інформації: словесні (розповідь, бесіда, лекція, пояснення, інструктаж) і практичні (вправи, алгоритмізація, практична робота);

- за ступенем самостійності мислення студентів: репродуктивні і творчі методи;

- за логікою передання і сприймання навчальної інформації: індуктивні (узагальнення), дедуктивні(конкретизація), аналітичні, синтетичні – навчальний аналіз, синтез, установлення причинно-наслідкових зв'язків;

- за ступенем керівництва навчальною роботою студентів: самостійна робота студентів, робота з книгою.

II. Стимулювання та мотивація навчально-пізнавальної діяльності

Дидактичні (ділові, ситуативно-рольові та ін.) ігри, навчальні дискусії, інтерактивні методи навчання

III. Контроль і самоконтроль, аналіз та оцінювання результатів навчання

Індивідуальне і фронтальне опитування, тестовий контроль, графічний контроль

10. Методи контролю

Усне опитування, поточне тестування, письмова підсумкова робота.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	----------	--	---

12. Методичне забезпечення

Опорні конспекти лекцій; інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД); нормативні документи МОН України; ілюстративні матеріали щодо структури складових ECTS, наочні посібники, ТЗН, таблиці, плакати, навчальні демонстрації, комп'ютерне забезпечення, презентації.

13. Питання до екзамену

Система педагогічних наук: загальна педагогіка (загальні основи педагогіки, теорія навчання, теорія виховання, теорія управління), вікова педагогіка (дошкільна, педагогіка школи, педагогіка дорослих), корекційна педагогіка (сурдопедагогіка, тифлопедагогіка, олігофренопедагогіка, логопедія, виправно-трудова педагогіка), галузеві педагогіки (спортивна, військова, вищої школи та ін.), історія педагогіки, порівняльна педагогіка, соціальна педагогіка (агогіка, герогіка, андрагогіка, віктимологія), духовна педагогіка, козацька педагогіка, педагогіка народного календаря, родинна педагогіка, предметні методики.

Зв'язок педагогіки з іншими науками.

Завдання сучасної педагогіки.

Напрями і течії зарубіжної педагогіки (філософська, психолого-педагогічна, соціальна).

Методи науково-педагогічного дослідження.

Загальне поняття про розвиток і формування особистості.

Людина як єдність трьох компонентів – анатоμο-фізіологічного, психічного і соціального.

Рушійні сили і закономірності розвитку.

Вплив середовища (природного та соціального) на розвиток особистості.

Вплив спадковості на розвиток особистості.

Вплив діяльності на розвиток особистості.

Формування людини як особистості та його види – стихійне, цілеспрямоване, самоформування.

Акселерація та ретардація.

Навчання як вид пізнавальної діяльності учнів.

Суть процесу навчання, його методологічна основа.

Рушійні сили навчального процесу.

Функції навчання.

Основні етапи засвоєння знань: сприймання, усвідомлення й осмислення, закріплення, застосування. Їх взаємозв'язок.

Типи навчання.

Мотивація навчальної діяльності учнів.

Закономірності навчання, їх характеристика.

Поняття про принципи навчання як категорію дидактики. Принцип і правило.

Класичні принципи навчання: виховуючий характер навчання, науковість у навчанні, систематичність і послідовність, наочність, міцність знань, доступність навчання, врахування вікових та індивідуальних особливостей, диференційований підхід.

Суть методів навчання.

Функції методів навчання.

Різні підходи до класифікації методів навчання.

Методи навчання за джерелом отримання знань (словесні, наочні, практичні).

Методи навчання за характером логіки пізнання (репродуктивний, пояснювально-ілюстрований, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький).

Методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності (аналіз, синтез, індукція, дедукція).

Методи контролю за навчальною діяльністю учнів (усний, письмовий, тестовий, графічний, програмований).

Вибір методів навчання.

Засоби навчання: статичні, динамічні.

Форми організації навчання, їх становлення.

Класно-урочна система навчання в її історичному розвитку.

Урок як основна форма організації навчання учнів. Вимоги до сучасного уроку в школі.

Типи уроків, їх структура.

Підготовка вчителя до уроку. Аналіз уроку. Позаурочні форми навчання.

Заняття як основна форма навчання дітей дошкільного віку. Типи занять.

Суть і завдання змісту освіти. Основні принципи реформування змісту шкільної освіти: гуманітаризація, інтеграція, диференціація. Концепції освіти. Види освіти: загальна, політехнічна, професійна. Рівні освіти. Документи, в яких реалізується зміст освіти в школі: навчальний план, навчальна програма, навчальні підручники. Навчальний план: загальна характеристика документа, структура, компоненти, поетапність формування (базовий, типовий, робочий), види. Навчальна програма: структура, принципи побудови, вимоги. Навчальний підручник: структура, функції, вимоги.

Загальне поняття про процес виховання. Рушійні сили виховного процесу. Компоненти виховного процесу. Закономірності і принципи виховання. Характеристика закономірностей виховання. Основні принципи виховання та їх характеристика. Поняття про методи виховання. Класифікація методів виховання. Методи формування свідомості особистості. Методи формування поведінки та діяльності особистості. Методи стимулювання поведінки та діяльності. Методи самовиховання. Умови оптимального вибору і ефективного застосування методів виховання.

Зміст морального виховання. Мета, завдання та принципи морального виховання. Основні напрями морального виховання. Форми та методи реалізації морального виховання. Народна педагогіка про моральне виховання. Суть та завдання естетичного виховання. Принципи та система естетичного виховання школярів. Шляхи та засоби естетичного виховання. Народна педагогіка про естетичне виховання.

Суть та завдання фізичного виховання. Засоби фізичного виховання. Форми та методи фізичного виховання. Народна педагогіка про фізичне виховання. Суть та завдання трудового виховання. Види праці. Профорієнтаційна робота в школі. Роль народної педагогіки про трудове виховання.

Теоретичні засади управління системою освіти. Основні функції управління. Методична робота та атестація педагогічних працівників.

14. Рекомендована література

Базова.

1. Барбашова І.А. Загальні основи педагогіки : навч. посіб. Бердянськ : Вид-во О. В. Ткачук, 2009. 197 с.
2. Веретенко Т.Г. Загальна педагогіка : навч. посіб. К. : ВД „Професіонал”, 2004. 128 с.
3. Волкова Н.П. Педагогіка: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів.- К.: Академія, 2002.576 с.
4. Галузинський В. М., Євтух М. Б. Педагогіка: теорія та історія. К.: Вища школа, 1995. 237с.
5. Зайченко І. В. педагогіка. К.: Ліра-К., 2016. 608 с.
6. Зайченко І.В. Педагогіка : навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закладів. К. : “Освіта України”, “КНТ”, 2008. 528 с.
7. Концепції національного виховання студентської молоді URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr2_4290-09#Text
8. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української

- державності. *Шлях освіти*. 2000. № 3. С. 7 – 13.
9. Концепція громадянської освіти в Україні. *Освіта України*. 2000. № 46. С. 12-13.
  10. Концепція 12-річної середньої загальноосвітньої школи (витяг) URL: [https://pidru4niki.com/16280414/pedagogika/kontseptsiya_12-richnoyi_zagalnoosvitnoyi_shkoli_vityag
  11. Концепція екологічної освіти в Україні. *Інформаційний збірник Міністерства освіти України*, 2002. № 7. –С. 3-22.
  12. Концепція художньо-естетичного виховання учнів URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1_11290-04#Text
  13. Концепція педагогічної освіти. *Інформаційний збірник Міністерства освіти України*. – 1999. № 8. С. 9 25.
  14. Концепція позакласної виховної роботи в загальноосвітній школі. К., 1991. 32 с.
  15. Концепція позашкільної освіти та виховання. *Інформаційний збірник Міністерства освіти України*. 1996. № 7. С. 22-32.
  16. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник для студ. вищ. навч. закладів. К.: Знання-Прес, 2004. 445 с.
  17. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка у запитаннях і відповідях: Навч. посібник для учителів-вихователів, керівн. загальноосв. навч.-вих. закладів/ А.І.Кузьмінський. К.: Знання, 2006. 311с.
  18. Лещук Г. В. Соціально-педагогічна робота з обдарованими дітьми. *Збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції «Одаровані діти - скарб нації»* (18–19 серпня 2021 року, Київ). К., 2021. С. 315-319.
  19. Лозова В.І. Теоретичні основи виховання і навчання : навч. посіб. / В.І.Лозова, Г.В.Троцько ; Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків : “ОВС”, 2002. 400 с.
  20. Лутай В. Філософія сучасної освіти: Навчальний посібник. К.: Центр. “Магістр – S” Творчої спілки вчителів України, 1996. 256 с.
  21. Луцик Д.В. Педагогіка. Дрогобич, 2016. 100 с.
  22. Мазоха Д.С., .І.Опанасенко Педагогіка: Навч. посібник для студ. вищ. пед. ун-тів. К.: ЦНЛ, 2005. 232 с.
  23. Максимюк С.П. Педагогіка : навч. посіб. К. : Кондор, 2015. 667 с.
  24. Мартиненко С.М., Хоружа Л.Л. Загальна педагогіка: Навч. посібник. К.: МАУП, 2016. 176 с.
  25. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: Навч. посібник для студ. вищ. пед. навч. закладів. К., 2009. 656 с.
  26. Марчук О. О. Внесок С. Русової в порівняльну педагогіку початку ХХ століття. *Наукові записки ВДПУ імені Михайла Коцюбинського*. Серія: педагогіка і психологія. Вінниця.2021. № 65. С. 114-118.
  27. Мельничук С.Г. Педагогіка: (Теорія виховання): Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. К.: ВД "Слово", 2012. 288 с.
  28. Омеляненко С.В. Педагогіка: тестові завдання: Навч. посіб. К.: Знання, 2008. 391с.
  29. Пальчевський С. С. Педагогіка : навч. посіб. / С. С. Пальчевський. – К. :Каравела, 2007. – 576 с.
  30. Паламарчук В.Ф. Педагогічні інновації: міфи та реалії. *Директор школи, ліцею, гімназії*. 2002. № 3. С. 36-40.
  31. Педагогіка: Навч. посібник / заг. ред. В.М.Галузьяк, М.І.Сметанський, В.І.Шахов. Вінниця: РВВ ВАТ “Вінницька обласна друкарня”, 2017. 200 с.
  32. Педагогіка початкової школи: Програма навчальної дисципліни (за вимогами кредитно-модульної системи) / Укл. Я.П.Кодлюк, З.М.Онишків. Тернопіль: ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2017. 70 с.
  33. Педагогіка: Хрестоматія / Уклад. А.І.Кузьмінський, В.Л.Омеляненко. К.: Знання-Прес, 2013.- 700 с.
  34. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: підручник. Київ: Академвидав, 2013. 464 с.

35. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ : ТОВ «Агенство «Україна», 2019. 300 с.
36. Стеценко І. ЛЕГО-конструювання як компонент STREAM-освіти для дошкільників. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2016. № 5. С. 37–41.
37. Стельмахович М. Г. Українська народна педагогіка. URL : <http://194.44.152.155/elib/local/sk647358.pdf>
38. Сухомлинський В. Я розповім вам казку. Філософія для дітей. Харків: Школа, 2016. 576 с.
39. Фіцула М.М. Педагогіка. К.: Видавничий центр “Академія”, 2000. 544 с.
40. Фіцула М.М. Педагогіка. Тернопіль, 1997. 192 с.
1. Шаумян О. Г. Особливості соціально-психологічної реабілітації дітей-сиріт. *Збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції «Одаровані діти - скарб нації»* (18–19 серпня 2021 року, Київ). К., 2021. С. 523-525.
41. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М., Організація та методика науково-дослідницької діяльності. К., 2003. 295 с.
42. Яворська Г. Х. Педагогіка для правників: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. К.: Знання, 2004. 335 с.
43. Ягупов В.В. Педагогіка: Навч. посібник. К.: Либідь, 2002. 560 с.
44. Якса Н. В. Основи педагогічних знань : навч. посіб. К. :Знання, 2007. 358 с.

Допоміжна.

1. Богуш А. М., Варяниця Л.О., Гавриш Н. В. Діти і соціум: особливості соціалізації дітей дошкільного віку та молодшого шкільного віку : монографія. Луганськ: Альма-матер, 2006. 368 с.
2. Вишневський О.І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: Навч. посібник. К.: Знання, 2008. 566 с.
3. Дидактика: навчально-методичний комплекс/ Укл.: М. С.Гордійчук, О. Ю.Попова. – Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О.В., 2010. 168 .
4. Марчук О. О. Навчання й виховання дітей і молоді в освітньо-культурних установах Волинської губернії та Волинського воєводства: [моногр.]. Рівне: Видавець О. Зень, 2019. 327 с.
5. Практикум з педагогіки: Навчальний посібник / За заг. ред. О. А. Дубасенюк. К. : “Центр навчальної літератури”, 2004. 464 с.
6. Романовська Л. І., Подкоритова Л. О. Основи психології і педагогіки: Навчальний посібник. Л.: "Новий Світ - 2000", 2011. 452 с.
7. Сидорчук Н. Г. Інструктивно-методичні матеріали до курсу педагогіка : методичний посібник. Житомир, 2005. 168 с.
8. Щербань П. М. Прикладна педагогіка : Навчально-методичний посібник. К., 2002. 215 с.

15. Інформаційні ресурси.

1. Віртуальні бібліотеки, е-каталоги та довідники е-ресурсів. URL: http://intellect-invest.org.ua/educ_resources_virtual_libraries/.
2. Державні бібліотеки України та інших країн. URL: http://intellect-invest.org.ua/educ_resources_state_libraries/.
3. Електронний журнал «Народна освіта» (наукове фахове видання) URL: <http://www.narodnaosvita.kiev.ua/>.
4. Державні стандарти (освіта) URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>
5. Матеріали міністерства освіти і науки України URL: <https://mon.gov.ua/ua>
6. Нова українська школа URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>

